

CZU : 81-11(092)Coșeriu E.

RECONSTITUIRI.

EUGENIU COȘERIU – 90 DE ANI DE LA NAȘTERE

Eugeniu Coșeriu

Cei plecați, cei rămași...

Maria ȘLEAHTIȚCHI, *Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți*

Cei plecați nu pleacă definitiv atîta timp cît dorul îi cheamă înapoi, atîta timp cît cei rămași își amintesc de ei, le cinstesc numele și lucrarea... La Bălți, locul unde și-a făcut studiile liceale Eugeniu Coșeriu, în 20 mai 2001, și-a ținut lucrările Colocviul Științific Internațional „Filologia secolului XXI”, Ediția I, consacrată aniversării a 80-a de la nașterea profesorului Eugeniu Coșeriu. Era ce de-a treia descindere a liceanului de cîndva în locurile adolescenței sale.

În 1991, cînd, fiu rătăcitor, revenind la baștină după 50 de ani de absență, trecea, în drum spre sau dinspre Mihăilenii copilăriei, însoțit de prietenii săi Marin Mincu și Valentin Mîndicanu, pe la universitatea bălțeană. În 1995, la Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului, fondat la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava prin efortul profesorului de la Tübingen și a decanului de pe atunci al Facultății de Litere și Științe Mihai Iordachi, a ținut ca cei doi bălțeni prezenți la colocviu (Gheorghe Popa și subsemnata) să-i stea în preajmă, împingîndu-i mereu în față să-i vadă lumea. Ne spunea atunci că ar reveni la Bălți.

Și a revenit în 1998 cu prilejul acordării titlului de Doctor Honoris Causa, onorîndu-i pe profesorii și studenții bălțeni și inaugurînd galeria omagiștilor cu titluri academice onorifice acordate de Universitatea din Bălți.

RECONSTITUIRI. EUGENIU COȘERIU – 90 DE ANI DE LA NAȘTERE

Colocviul din 2001 se făcea în prezența și cu participarea sa. Discuțiile telefonice cu Tübingenul: cine să fie prezent neapărat, pe cine trebuie să mai invităm, care este programul... – totul era pus la punct din timp împreună cu „bălțenii săi”. Atunci, cu zece ani în urmă, la Universitatea din Bălți se reuneau energii intelectuale mature și mai tinere, adunate din diferite locuri, iar cel ce depășea firul celor trăite și al celor ce urmau să se întâmple, fiindcă avea harul de a fi vizionar, era Profesorul Eugeniu Coșeriu.

În anul acesta, în zilele 27-29 iulie, când și-a ținut lucrările Colocviul Științific Internațional Aniversar „Eugeniu Coșeriu – 90 de ani de la naștere”, organizat în colaborare de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei României (Filiala Iași), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, cu sprijinul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău, Consiliului Raional Rîșcani, Primăriei și Liceului Teoretic „Eugeniu Coșeriu” din comuna Mihăileni, cei care l-au cunoscut pe Eugeniu Coșeriu, colegi, discipoli, învățăcei, discipoli ai discipolilor și-au amintit de „titanul de la Tübingen”, de savantul, de omul care nu a plecat niciodată de-acasă, precum spunea, ci și-a ridicat locul nașterii, Mihăilenii, în universalitate. Textele comunicărilor de la prestigiosul Colocviu din vară vor vedea lumina tiparului într-un volum omagial, care va apărea în 2012 sub îngrijirea profesorului Eugen Munteanu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.

Un grup de participanți la Colocviu – la umbra nucului lui Coșeriu (la Mihăileni, Rîșcani) 29 iulie 2011.
Foto de Ghenadie Nicu

Păstrînd nota de suspans în legătură cu ideile care au fost dezbătute la Colocviul Științific Internațional Aniversar „Eugeniu Coșeriu – 90 de ani de la naștere”, revista noastră aduce omagiu memoriei profesorului și savantului Eugeniu Coșeriu prin reluarea unui text important, publicat acum douăzeci de ani de un alt mare lingvist, trecut

RECONSTITUIRI. EUGENIU COȘERIU – 90 DE ANI DE LA NAȘTERE

și el la cele veșnice, profesorul ieșean Dumitru Irimia. Este modul pe care l-am găsit pentru a face ca și lingvistul Dumitru Irimia să fie prezent la aniversarea lui Eugeniu Coșeriu. Eseul lui Dumitru Irimia este urmat de cele două scrisori ale profesorului Eugeniu Coșeriu, la care se face referință. Textele incluse la această rubrică ne-au parvenit prin bunăvoința doamnei Cristina Irimia, fapt pentru care îi mulțumim. Reproducerea scrisorilor ar putea prezenta interes pentru specialiști, dar și pentru toți acei care se interesează de destinul „lingvistului pentru secolul XXI”, deoarece ele pun în evidență proiectele de viitor și relația tînărului (1947), apoi maturului (1991) Eugeniu Coșeriu cu spațiul politic, cultural, lingvistic, universitar românesc. Apostolatul discipolilor, pe care îl invoca profesorul clujean Mircea Borcilă la Colocviul de la Putna în vara anului trecut¹, trebuie neapărat continuat. Cei rămași au datoriile lor față de cei plecați. 🕯

29 octombrie 2011

¹ Mi se pare indispensabilă reproducerea acestui fragment pentru contextul dat: „La sfîrșitul augustului care, iată, s-a călătorit, la Colocviul de la Putna, dedicat memoriei academiicianului Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta, profesorul Borcilă invoca acea scurtă, (aproape) metafizică, discuție de la malul Mării Negre, dintre Eugeniu Coșeriu, Dumitru Irimia și Mircea Borcilă, pe care o narez ca pe un mit. Era la unul din Colocviile coșerieni de la Constanța. În urma unor discuții mai aprinse, în care bucureștenii, dar și constănțenii, atacau destul de dur ideile și concepția lui Eugeniu Coșeriu, cei trei profesori se plimbau pe malul mării. După o îndelungată tăcere, profesorul Coșeriu îi întrebă: «Ce-o să faceți voi, iubiților, cînd nu voi mai fi eu?» Răspunsul veni dinspre Dumitru Irimia: «Ce-o să facem? Ca apostolii...». // „Să fii spirit liber, să crezi în adevăr, să te manifesti cu sinceritate...”, Cristina Irimia, Maria Șleahțișchi, Noua Revistă Filologică, nr. 1-2, 2010, p. 36.